

Bedrijfsmilieudiensten

Een belangrijk uitgangspunt bij de uitvoering van het milieubeleid is dat de doelgroepen zelf primair verantwoordelijk zijn voor de beperking van de milieubelasting die ze veroorzaken. Voor de doelgroep industrie brengen de gevraagde verinnerlijking en het streven naar beperking van de milieukosten de behoefte aan specifieke deskundigheid met zich. Niet elk bedrijf kan het zich veroorloven zo'n deskundige in dienst te hebben. Daarom is de Bedrijfsmilieudienst (BMD) opgericht.

In dit artikel leest u over ontstaan en activiteiten van de BMD's en wordt de plaats van de Bedrijfsmilieudiensten tussen de andere milieu-adviseurs geschetst.

Jannes Schoemaker

Al in de bekende Tweede Kamer-notitie van de minister van VROM over bedrijfsinterne milieuzorg wordt gewag gemaakt van het begrip 'bedrijfsmilieudienst', als zijnde een voorziening op regionaal niveau ten behoeve van met name de kleinere bedrijven. Uit die tijd dateren ook de eerste initiatieven voor de oprichting van een BMD (Zutphen en Tilburg). Met name de Kamers van Koophandel hebben daarbij een stimulerende rol gespeeld.

Inmiddels zijn in Nederland ruim 20 BMD's operationeel. De oudste al ruim 3 jaar, de jongste enkele maanden. Ze zijn allemaal op dezelfde leest geschoeid (een

stichting, opgericht door de Kamer van Koophandel en/of werkgeversorganisaties) en hebben dezelfde doelstelling (ondernemers steun bieden op milieugebied). Sommige BMD's werken regionaal, andere (waaronder die in Groningen, Friesland, Drenthe en Overijssel) provinciaal.

In de provincie Groningen is de gedachte aan het oprichten van een BMD voortgekomen uit het project 'Milieuzelfzorg bij bedrijven', dat in 1988-89 door de (toenmalige) Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Zuid- en Noord-Oost-Groningen werd uitgevoerd. Bij die uitvoering, waarbij een vijftal bedrijfstakken en ongeveer 150 individuele bedrijven werden benaderd,

waren ook de provincie Groningen en de Regionale Inspectie Milieuhygiëne betrokken. Eén van de conclusies van het project was dat veel ondernemers van tijd tot tijd behoefte hebben aan deskundige steun op milieugebied. Voor de Kamers van Koophandel in Groningen was dit aanleiding voor overleg met de werkgeversorganisaties VNO, NCW, KNOV en NCOV. Dat overleg resulteerde in oktober 1991 in de oprichting van de Stichting Bedrijfsmilieudienst Groningen. Doelstelling van de stichting is zonder winst oogmerk ondernemers met raad en daad bij te staan op milieugebied. De BMD in Groningen is op 1 mei 1992 met haar werkzaamheden begonnen. De BMD Drenthe ging op 1

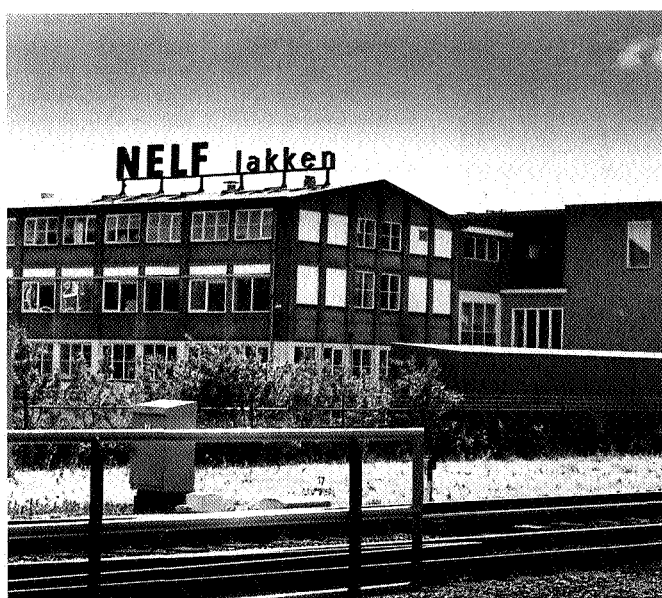

FOTO: ELMER SPARGAREN

Nelf is aangesloten bij de BMD Groningen

september van dat jaar van start. De BMD in Friesland is sinds enkele maanden operationeel.

GROTE BEHOEFTE

Begin april 1993 kon minister Alders van VROM de 1000-ste BMD-deelnemer begroeten. Dit betekent dat er op dat moment sprake was van gemiddeld ca. 50 aangesloten bedrijven per BMD. De konklusie kan dan ook

zijn dat de BMD's inderdaad in een behoefte blijken te voorzien. De oudste BMD's hebben al zo'n 150 deelnemers, de jongste enkele tientallen. In Groningen zijn inmiddels ongeveer 60 bedrijven en instellingen aangesloten: van scheepswerf tot grote chemische bedrijf en van dierenpensioen tot ziekenhuis. In de praktijk blijkt de belangstelling voor de BMD's niet beperkt te zijn tot de kleinere bedrijven (de aanvankelijke doelgroep). Veel middengrote en grote bedrijven sluiten zich aan. Belangrijke redenen daarvoor zijn de 'vraagbaak'-functie die de BMD kan vervullen, de mogelijkheid om door inschakeling van de BMD het eigen personeel te ontlasten en de aanvulling die de BMD kan

vormen op de deskundigheid binnen het bedrijf. Van belang daarbij is uiteraard dat de kosten van aansluiting bij en dienstverlening door de BMD relatief laag zijn.

EERSTE-LIJNSADVIES

De BMD kan worden beschouwd als de part-time milieudeskundige van de aangesloten bedrijven, die gezamenlijk de kosten ervan dragen. De BMD doet dan ook hetzelfde werk als de milieudeskundige die bij een bedrijf op de loonlijst staat. De begrenzing van de werkzaamheden wordt bepaald door de fysieke mogelijkheden en door de mate en de aard van de deskundigheid van betrokkene. Dat houdt in dat niet elke BMD een identiek pakket aanbiedt. Waar een BMD-adviseur kennis en ervaring tekort komt zal hij of zij moeten doorverwijzen naar een specialist. In algemene zin zou de BMD kunnen worden getypeerd als een generalistische, eerste-lijns-adviseur.

De bedrijven en instellingen die zich bij de BMD aansluiten betalen daarvoor jaarlijks een bedrag dat afhangt van de bedrijfsgrootte: in Groningen tussen f 250,- en f 1.500,-. Daarvoor kan men gratis gebruik maken van de vraagbaakfunctie, ontvangt men enkele keren per jaar een nieuwsbrief en brengt een BMD-adviseur tweemaal per jaar een bedrijfsbezoek. Voor adviezen die meer tijd vragen wordt een uurtarief gehanteerd.

De adviezen van de BMD kunnen alle milieuaspekten van de bedrijfsvoering betreffen, van stoffeigenschappen tot afval, van water tot lucht, van geluid tot veiligheid, van wetgeving en beleid tot technologie. Waar de BMD's zich in het algemeen niet mee bezig houden is het daadwerkelijk uitvoeren van onderzoek, zoals bodemonderzoek, emissiemetingen, geluidsmetingen etc.

De vragen die op het BMD-bord belanden betreffen veelal problemen met afvalstoffen, conflicten met vergunningverlenende instanties, bodemverontreiniging en de toepassing van wettelijke regels. Veel adviezen worden besteed aan het uitvoeren van een inventarisatie van de milieusituatie bij een bedrijf, aan het opstellen van vergunningaanvragen en aan de begeleiding bij vergunningprocedures, aan de beoordeling van bodemonderzoeksrapporten en aan ondersteuning bij afvalpreventieprojecten, bij de invoering van een milieuzorgsysteem of bij het opstellen van een bedrijfsmilieuplan.

KONKURRENTIE?

De BMD is een betrekkelijk nieuwe eend in de bijt met milieudadviseurs, die toch al behoorlijk was gevuld. Veel commercieel werkende bureau's hebben de komst van de BMD met gemengde gevoelens aangezien en dat is ook wel begrijpelijk: de BMD's kunnen relatief goedkoop werken en bovendien krijgen ze de eerste drie jaren een subsidiebedrag van het ministerie van VROM (sommige BMD's worden ook nog indirect gesteund door de provincie, in de vorm van een tegemoetkoming aan bedrijven die zich bij hen aansluiten). Ook kan het werk van BMD's een overlap vertonen met de werkzaamheden van milieudadviesbureau's. Kortom: je zou kunnen spreken van (oneerlijke) concurrentie.

De praktijk leert dat er ook een andere konklusie mogelijk is: de komst van de BMD's maakt dat menig bedrijf gemakkelijker bij een ingenieurs- of adviesbureau zal aankloppen. Zoals al eerder is aangegeven voeren de BMD's niet zelf technische onderzoeken uit. BMD's ontwerpen ook geen proces- of zuiveringsinstallaties. Heeft een bedrijf op dat vlak hulp nodig dan kan de BMD als intermediair fungeren tussen bedrijf en specialistisch bureau, offertes vragen en beoordelen, rapporten van commentaar voorzien. Die steun doet veel bedrijven minder afhoudend en gereserveerd staan tegenover de commerciële advieswereld.

In feite is er sprake van een zodanige verdeling van de advies'koek' dat de werkzaamheden van de diverse categorieën milieudadviseurs goed op elkaar aansluiten: de branche-verenigingen en werkgeversorganisaties fungeren vooral op afstand, met name gericht op het kollektief; de BMD's functioneren als de 'eigen' milieudeskundige van de aangesloten bedrijven, op afroep beschikbaar en in het algemeen ten behoeve van de eerste-lijns-zorg; de commercieel werkende ingenieurs- en adviesbureau's tenslotte werken aan opdrachten, die zo specialistisch, technisch of omvangrijk zijn dat ze de capaciteit van de BMD te boven gaan.

Duidelijk is dat de BMD's zich een plaats hebben verworven in milieudadviesland en dat ze een wezenlijke bijdrage leveren aan de realisering van een 'hogere' doel, zoals dat is verwoord in het NMP. >